

פסיפס הרמב"ם בעכו העתיקה

תקשור מהמם מקרה מדהים מרגש מאד וגם מעניין

04.01.2020 ריתה בר |

פסיפס שיצרה אומנית מדהימה, שמה נעמי הנריק, נתלה על חומות העיר העתיקה בעכו, ליד בית המכס הישן ביום 1 דצמבר 1959. כך על פי ידיעה בעיתון הארץ מיום 2 דצמבר 1959 (מצורפת תמונה).

זהו פסיפס לזכרו של הרמב"ם, רבי משה בן מיימון, אשר יצא לכיוון ארץ ישראל עם ספינה שיצאה מפאס במרוקו (ד' באייר ד'תתקכ"ה, 25 לאפריל 1165), והגיעה לעיר הנמל עכו ביום ג' בסיון ד'תתקכ"ה (בערך 23 מאי 1165), שם ירד הרמב"ם כדי להתיישב בעיר עכו שבארץ ישראל.

הרמב"ם, רבי משה בן מיימון, האיש והאגדה אכתוב אף יותר מאגדה... באחת השיחות שלי בצ'ט לפני שנים, הכרתי איש מבוגר שאת שמו אינני יכולה לפרסם... על פי בקשתו, ללא שמו, ולצורך הסיפור אקרא לו בשם הבדוי דני...

דני הסכים שאספר את הסיפור המוזר שקרה לשנינו.

כבר בשיחה הראשונה ראיתי לעיני רוחי את האיש הזה מוקף אסירים. לא הבנתי את משמעות המראה הזה. דני אישר שאכן הוא היה מוקף אסירים, אלא שהוא לא יכול היה לפרט לי. הוא שאל אותי מאיפה הוצאתי את המידע הזה ואני עניתי לו שאני מתקשרת ומיסטיקנית. אז פתאום הרגשתי בבטני מה הוא רוצה לשאול אותי. אמרתי לו: "אתה לא תקבל את הירושה של הורייך". הוא פשוט נדהם והיה באיזה שוק. דני שאל "אני רוצה לבוא אלייך, האם אפשר?" קבענו והוא הגיע.

דני שאל מיד, "מדוע לא אקבל חלק מהירושה?". עניתי לו, "משום שאתה קיבלת אותם בעודם בחיים. הם נתנו לך מעל ומעבר. היית הילד הצעיר ואותך אהבו, אבל את אחייך לא..."

"כדי לפצות את אחייך לפני מותם, החליטו הורייך לתת לו את הירושה. למרות שהוא עשיר בזכות עצמו... לך גם לא חסר דבר, אתה מסודר היטב... הלא כן?". "כן", השיב דני, "אבל זה ממש כואב..." השבתי, "נכון זה כואב, אבל תבין שזו הייתה דרכם של הורייך לפצות את אחייך על המחסור שיצרו לו בימי חייו..."

המשכנו לדבר על המון דברים. זה היה מאד מרגש... דני המשיך, "האם את יכולה לדעת מה הייתי בגלגול הקודם שלי?". עניתי, "אתה נשמה עתיקה מאד והתגלגלת המון גלגולים, אבל מה שחשוב, זה אני אגיד לך". המשכתי, "חיית בספרד כמה וכמה גלגולים. אני מקבלת בשבילך כמה מהגלגולים ההם בספרד."

היית חוואי, שופט..." (על כך אכתוב בנפרד).

המשכתי. "כשהיית שופט, אתה הצלת את חי. אנחנו מכירים גם בכמה גלגולים. היינו גם התלמידים של הרמב"ם". דני פתאום קפץ ושאל "האם אני הייתי תלמיד של הרמב"ם?". עניתי, "כן, אכן כך". דני המשיך, "אני חייב לספר לך משהו מדהים שיחזק את מה שאמרת..."

"לפני שבוע, חשבתי להגדיל תמונה שצילמתי, בגילוי היצירה של חברתי שהייתה פסלת. היא נתבקשה ליצור עבודת פסיפס, ולהדביקה על אחד הקירות בעיר העתיקה בעכו. היא הזמינה אותי לגילוי היצירה במעמד ראש העיר עכו. ואני צילמתי את המעמד והיצירה."

"פתחתי משרד ורציתי להגדיל את התמונה הזו של הפסיפס למשרד החדש שלי. ועכשיו שאת אומרת על הרמב"ם שהייתי תלמידו, זה היה דחף גדול, היות ובפסיפס היה כתוב, "בנמל זה בעכו עלה הרמב"ם בג' בסיון..." (תמונה מצורפת). "מה שאת אומרת זה פשוט מוזר ומהמם...". אחרי הביקור אצלי, דני נסע לדרכו ברכבת... פתאום צלצול טלפון, ודני על הקו. "רק עוד דבר אחד רוצה להגיד לך, האם את יושבת או עומדת?" עניתי, "אני יושבת". דני המשיך, "האם את יודעת מה התאריך היום??? היום ג' בסיון, היום שבו עלה הרמב"ם בנמל עכו."

בהבדל של זמנים, וזה היום שגם נפגשנו. בזמן שמיעת דבריו של דני, הייתי בשוק. כל גופי צמרמורות ורעד, שחזרו בכל פעם כשחשבתי על המעמד הזה...

עכו הייתה מאז ומתמיד מרכז רוחני לכל הדתות, ובפרט היהדות, אשר רצתה להנציח את בואו של הרמב"ם לעכו. "הנשר הגדול" כפי שהרמב"ם כונה בימי חייו. אומנית הנציחה בפסיפס את בואו של הרמב"ם לעכו כדי להשתקע בארץ ישראל. לימים, כנראה בתחילת שנות השבעים, פגעו מאן דהו בפסיפס, וכיום יש רק פלטת בטון ללא אבני הפסיפס המקוריות.

בידיעה בעיתון מעריב מיום 2 אפריל 1980, דווח כי היצירה הושמדה על ידי פגיעה והסרת אבני המוזאיקה מהלוח לזכרו של הרמב"ם, וכל שנותר על קיר העיר העתיקה בעכו, הוא משטח בטון ריק שאינו מסמל דבר.

על הפסיפס של הרמב"ם שיצרה האומנית נעמי הנריך נכתבו הדברים הבאים:
"בנמל זה עלה בג' בסיון ד'תתקכ"ה הנשר הגדול מבצר היהדות החכם רבי משה בן מימון"

לוח פסיפס בנמל עכו

לוח פסיפס צבעוני המוקדש לעִייתו של הרמב"ם בנמל עכו, נקבע אתמול בבוקר על קיר בית המכס שבנמל עכו, במקום הלוח שנקבע לפני שנים אחדות ונחבל כעבור כ־מה ימים על ידי פרחחים — על כך מוסר סופרנו בגליל המערבי.

על לוח הפסיפס, שהוכן על ידי האמנית נעמי הנריך, מפת עכו ונִמלה העתיק וספינת מפרשים עוגנת. מסביב לתמונה ההקדשה: „בנמל זה עלה בג' סיוון ה' תתקכ"ה הנשר הגדול מבשר היהדות החכם רבנו משה בן מיימון".

בנמל עכו ירד לתוף ארץ
ישראל, הרמב"ם, רבנו משה
בן-מימון, בשנת 1165. לציון
אותו מאורע הציבו, על החור-
מה, לוח פסיפס צבעוני המ-
תאר את הנמל ומספר על
נחיתת הרמב"ם. גורלו של
הלוח הזה ממתיש את המצב
בנמל. יד נעלמה עקרה את
אבני המוזאיקה והרסה אותו
לחלוטין. כל מה שנותר על
הקיר הוא מישטח ביטון גס,
ששימש כבסיס לאבני הפסיפס
שנעלמו.